

ROVANIEMI

NELJÄNTUULEN KOULUN TARVESELVITYS

15.6.2023

Sivistyslautakunta

1. Johdanto	3
2. Nykytilan kuvaus	3
2.1 Tilojen tarpeen kehitys	4
2.2 Tuleva tarve	4
2.3 Nykyinen tilanne	4
3. Tilojen hankintavaihtoehdot ja lapsivaikutusten arviointi	5
4. Rakennuspaikka	6
5. Tilaohjelma	6
6. Kustannukset	8
7. Rahoitus	8
8. Tavoiteaikataulu	8
9. Riskit	9
10. Työryhmä	9

1. Johdanto

Sivistyslautakunta päätti kokouksessaan 22.04.2021 § 68 käynnistää Sairaalakoulun tarveselvityksen laatimisen. Seuraavana vuonna sivistyslautakunta päätti kokouksessaan 28.8.2022 § 119 muuttaa sairaalakoulun nimeksi Neljäntuulen koulu.

Neljäntuulen koulu on Rovaniemen kaupungin koulutuspalveluiden yksikkö, joka tarjoaa sairaalaopetusta perusopetusikäisille oppilaille. Sairaalakoulut kuuluvat vaativan moniammatillisen tuen toimijoihin, joita ovat lisäksi Elmeri-koulut, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri sekä valtion koulukodit.

Neljäntuulen koulussa toimivat vuosiluokat 1-9. Koulussa on tällä hetkellä kuusi opetusryhmää, joihin oppilaat tulevat koko maakunnan alueelta. Yhteensä kouluvuoden aikana koulussa opiskelee n. 130 oppilasta. Lähes kaikki oppilaat tulevat lasten- ja nuorisopsykiatrian sektoreilta.

Neljäntuulen koulu toimii Porokadulla Lapin keskussairaalan välittömässä läheisyydessä Lapin hyvinvointialueelta vuokratuissa tiloissa. Koulun tilat eivät vastaa nykyisiä tarpeita, eikä niitä ole alunperinkään suunniteltu opetuskäyttöön. Erityisen haastavassa tilanteessa ollaan toiminnallisten oppiaineiden toteuttamisen suhteen. Koulu tarvitsee mahdollisimman pian uudet toimitilat.

Neljäntuulen koulun kuntouttava opetus perustuu tiiviiseen yhteistyöhön LKS:n erikoissairaanhoidon kanssa. Oppilaat opiskelevat sairaalaopetuksessa tietyn jakson, jonka jälkeen tavoitteena on palata omaan lähikouluun. LKS:n lasten- ja nuortenosastojen ja poliklinikoiden henkilökunta tekee tiivistä yhteistyötä Neljäntuulen koulun ja oppilaan oman lähikoulun henkilökunnan sekä perheiden kanssa. Oppilaan kokonaisvaltainen tukeminen edellyttääkin sairaalaopetuksen sijaintia LKS:n välittömässä läheisyydessä eli esimerkiksi sairaalakampuksella. Tästä syystä ei ole ollut mahdollisuutta hyödyntää kaupungin muita opetustiloja. Myös henkilökuntaa on kuultu tila-asioista useamman kerran, eikä opetuksen siirtäminen muualle kaupunkiin ole mahdollista toiminnan erityisten vaatimusten ja turvallisuuden näkökulmasta.

Koulutuspalveluissa on käynnistetty sairaalaopetuksen kehittämistyö ja samassa yhteydessä tavoitteena on uudistaa myös opetustilat, jotka eivät nykyisellään sovellu sairaalaopetuksen tarpeisiin. Neljäntuulen koulun tilantarvetta on käsitelty myös Redun kiinteistöstrategiassa 2023.

2. Nykytilan kuvaus

2.1 Tilojen tarpeen kehitys

Sairaalaopetuksessa olevien oppilaiden määrän kehitys on seurannut yleisesti tuen tarpeessa sekä erityisopetuksessa olevien oppilaiden määrää. Tässä ajassa esiintyvät koulunkäynnin ja oppimisen haasteet näyttäytyvät myös lisääntyvänä moniammatillisen tuen tarpeena. Näitä haasteita ovat mm. ns. kouluakymättömyys, ahdistusoireilu, käyttäytymisen haasteet sekä ns. nepsykirjon haasteet.

2.2 Tuleva tarve

Tulevaisuudessa Neljäntuulen koulu tarvitsee toimiakseen ja kehittyäkseen tarkoituksenmukaiset, koulukäyttöön suunnitellut tilat. Tietoisuus oppilaiden neuropsykiatristen haasteiden kasvusta, sekä käsitykset NEPSY-haasteista kärsivien lasten oikeanlaisesta tukemisesta aiheuttavat kehittämispaineita myös oppimisympäristöille.

NEPSY-lasten lisäksi edellä mainitut koulua käymättömät lapset ajautuvat käytännössä erikoissairaanhoidon ja siten sairaalaopetukseen ahdistusoireiden ja masennuksen vuoksi. Nämä oireet näyttäytyvät kouluarjessa mm. vaikeutena mennä isoihin yksiköihin tai tavallisiin perusopetuksen ryhmiin. Myös itseohjautuminen ja erilaisissa avoimissa oppimisympäristöissä toimiminen on vaikeaa tällaisilla oppilailta. Tällaisten lasten ja nuorten oikeanlainen tukeminen vaatii paljon myös opetustiloilta. Tilojen pitää olla soveltuvia mm. aistiyliherkille ja eriyttäviä tiloja tulee olla riittävän paljon.

Kaikki oppilaat tulevat sairaalaopetukseen arviointi- ja tukijaksoille ja jakson aikana on tarkoitus etsiä oikeanlaisia tukimuotoja, rakenteita sekä toimintatapoja, joita voidaan siirtää lapsen lähikouluun. Tämän vuoksi sairaalaopetuksen tilojen tulisi mahdollistaa nykyaikaisten ja innovatiivisten opetusmenetelmien käyttö. Tarkoituksena on, että Neljäntuulen koulu on tulevaisuudessa resurssi- ja osaamiskeskus koko Lapin hyvinvointialueella. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. lisääntyvää konsultatiivista palvelua, joka on viime vuosina mahdollistettu OKM:n Konsultoiva sairaalaopetus- hankkeen kautta. Jatkossa on tavoitteena, että konsultatiivisesta palvelusta tulee osa sairaalakoulujen perustoimintaa.

Sairaalaopetuksen tarpeen kasvua on ennakoitu uuden yksikön tilaohjelmassa. Nykyiset koulun käytössä olevat tilat eivät mahdollista toiminnan merkittävää laajentamista. Uuden rakennuksen tilaohjelmassa on huomioitu tilojen monipuolinen

hyödyntäminen eri käyttötarkoituksiin ja mahdollisuus lisätä oppilaspaikkoja. Näin voidaan lisätä myös Rovaniemen kaupungin osuutta oppilaspaikoista.

2.3 Nykyinen tilanne

Tilojen nykyisestä tilanteesta on tehty selvitys yhdessä arkkitehti Eija Rantalan kanssa. Koulu toimii Laphalta vuokratuissa tiloissa LKS:ää vastapäätä osoitteessa Porokatu 39, raput A ja B. Yhteensä vuokrattujen tilojen neliömäärä on noin 350. Koulun käytössä on kuusi luokkaa pienryhmien käyttöön. Näiden lisäksi eriyttämistä ja rauhoittumistiloja on käytössä kolme. Rakennuksen C-osassa on entiseen autotalliin pintaremontoitu pieni teknisen työn tila, jossa maksimissaan voi työsuojelun määrittämällä ehdoilla työskennellä kaksi oppilasta ja opettaja. Suurin puute tilassa on pienuuden lisäksi koneellisen ilmanvaihdon puuttuminen.

Muut toiminnalliset erikoisluokat puuttuvat koulusta kokonaan. Mm. kuvataiteen, käsityön (pehmeä), musiikin ja fysiikka-kemian (laboraatiot) tunnit pidetään samoissa tiloissa kuin muutkin aineet. Tämä aiheuttaa ylimääräistä opetusvälineiden kuljettamista sekä ongelmia varastoida tavaroita tiloissa, joita ei ole siihen tarkoitettu. Myös turvallisuus vaarantuu helposti, jos esim. fysiikka-kemian laboraatioita tai käsityötä ei voida opettaa oikeanlaisissa tiloissa.

Alakoululla on käytössä aidattu välitunti- ja ulkoilupiha. Yläkoulun osalta pihatilaa ei ole ollenkaan käytössä, vaan sisäänkäyntien edessä on sairaalan autoparkkialue. Samaista parkkialuetta joudutaan nykytilanteessa käyttämään myös pysäkkinä koulukuljetusten saatto- ja noutoliikenteelle.

Jokainen nykyisistä tiloista on käyttötarkoitukseensa nähden liian pieni. Lisäksi eriyttämistä ja rauhoittumistiloja on liian vähän ja ne sijaitsevat käytännössä ympäri rakennusta, eri kerroksissa ja eivät siis välttämättä ollenkaan luokkatilojen vieressä.

3. Tilojen hankintavaihtoehdot ja lapsivaikutusten arviointi

Käytännössä vaihtoehtoina on remontoida tilat tai rakentaa uudisrakennus Neljäntuulen koululle mahdollisimman lähelle Lapin keskussairaala. Koulukäyttään sopivia remontoitavia tiloja ei ole saatavilla sairaalan läheisyydestä, joten ainoaksi vaihtoehdoksi jää uudisrakennuksen rakentaminen sairaalan korttelialueelle.

Tarveselvitykseen ei ole laadittu erillistä lapsivaikutusten arviointia, koska sijainnille ei ole muita vaihtoehtoja kuin sairaalan välitön läheisyys. Tarveselvitys on jo lähtökohtaisesti lapsivaikutusten arviointia.

Koulun toiminnan siirtymisellä uusiin tiloihin LKS:n läheisyydessä on positiivisia vaikutuksia lasten ja nuorten oppimiseen ja hyvinvointiin. Uudet tilat mahdollistavat paremmin mm. eriyttämisen, toiminnallisuuden sekä lasten- ja nuorten osallistamisen kaikessa kouluarjessa. Toiminnan siirtyminen samaan kortteliin sairaalan kanssa lisää myös oppilaiden turvallisuutta. Esimerkiksi ruokailuun siirtyminen tapahtuu ilman kadun ylityksiä ja välituntihiha suunnitellaan todellisen tarpeen mukaan omalle rajatulle alueelle. Akuuteissa tilanteissa myös lastenpsykiatrian henkilökunnan apu on nopeammin saatavilla. Oppilaista noin 30 prosenttia on osastohoidossa Lapin keskussairaалassa ja noin 70 prosentilla on polikliininen hoitokontakti. Tulevaisuudessa myös lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikat tulevat palaamaan Lapin keskussairaalaan, joten tämäkin puoltaa koulun sijoittamista LKS:n läheisyyteen.

Sairaalaopetuksessa olevista oppilaista noin 30 prosenttia kulkee koulumatkansa koulutaksilla ja noin 30 prosenttia kulkee koulumatkansa julkisen liikenteen bussilla. Räättälöidyt kuljetustarpeet ovat seurausta siitä, että oppilaat tulevat useiden Rovaniemen koulujen oppilaaksiottoalueilta sekä lastensuojeluyksiköistä. Lisäksi usealla oppilaista on haasteita käyttää julkisia kulkuneuvoja terveydentilansa vuoksi. Osastohoidossa olevilla oppilailta ei luonnollisesti ole tarvetta kuljetukselle, mikäli sairaalakoulu sijaitsee Lapin keskussairaalan läheisyydessä. Tämä on tärkeä näkökulma, koska juuri osastohoidossa olevat oppilaat tarvitsevat mahdollisimman strukturoidun ympäristön, ilman ylimääräisiä siirtymiä tai muutoksia.

Neljäntuulen koulun piha- ja ulkoalueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon saattoliikenne, joka mahdollistaa oppilaiden turvallisen kouluunkulkemisen sekä samalla välituntien vieton. Nykyisissä tiloissa toimittaessa taksit tuovat oppilaat ahtaalle parkkialueelle, jossa on myös muuta Laphan henkilökunnan liikennettä. Lisäksi taksit joutuvat joka kerta peruuttamaan alueella asioidessaan.

Oppilaiden koulumatka säilyy entisenä, koska suunnitellut uudet tilat sijaitsevat nykyisten tilojen viereisellä korttelialueella. Tilojen suunnittelussa on osallistettu sairaalakoulun henkilökuntaa tilaohjelman laatimisesta lähtien.

4. Rakennuspaikka

Rakennuksen sijoittumisesta Sairaalan lähistölle Ounasvaaran alueelle on selvitetty laajasti alkuvuodesta 2023 lähtien yhdessä Redun, Rovaniemen kaupungin kaavoituksen ja maankäytön sekä Lapin hyvinvointialueen edustajien kanssa. Lopullinen rakennuspaikka tarkentuu hankesuunnitteluvaiheessa.

5. Tilaohjelma

SISÄÄNKÄYNNIT JA ETEISTILAT	koko m2		lukum. yht.
tuulikaappi	4	2	8
Porrashuone	27	2	54
vaatesäilytys ja kenkähylyt	15	2	30
inva-wc	5	2	10
WC-tila	4	6	24
aula	25	1	25
<u>Jakava liikenne</u>	<u>15</u>	<u>1</u>	<u>15</u>
			166
OPETUSTILAT, PERUSVARUSTELU	koko m2		lukum. yht.
Perusopetustila	40	6	240
Pienryhmäopetustila	14	6	84
<u>Jakava liikenne</u>	<u>40</u>	<u>1</u>	<u>40</u>
			364
OPETUSTILAT, ERIKOISVARUSTELU	koko m2		lukum. yht.
Käsityöluokka, tekstiili/kuvis	50	1	50
Käsityöluokan varasto	6	1	6
Käsityöluokka, tekninen	60	1	60
Teknisen työn luokan varasto	6	1	6
Perusopetustila/musiikki ja soittimet	60	1	60
Perusopetustila/BG+FYKE	60	1	60
Kotitalous 3 työpistettä ja khh	60	1	60
Ruokasali	40	1	40
Keittiö	20	1	20
Astianpesu	15	1	15
<u>Jakava liikenne</u>	<u>30</u>	<u>1</u>	<u>30</u>
			407
SISÄLIIKUNTATILAT JA NIIHIN LIITTYVÄT PUKU- JA PESUTILAT	koko m2		lukum. yht.
Liikuntasali	180	1	180
Varasto	15	1	15
Pukuhuone	15	2	30
Pesuhuone	4	2	8
Pkh+ph/muunsukup	8	1	8
Wc-huone, esteetön	5	2	10
Varasto, av	2	1	2
<u>Jakava liikenne</u>	<u>20</u>	<u>1</u>	<u>20</u>
			273
HALLINTO JA HENKILÖKUNNAN TILAT	koko m2		lukum. yht.

Rehtori	18	1	18
Koulusihteeri	16	1	16
Toimisto (opo/muu vaihtuva)	16	2	32
Projektityöntekijä	16	1	16
Äänieristetty työtila	3	3	9
Neuvottelutila	18	1	18
Henkilöstön taukotila	50	1	50
Henkilöstön vaatenaulakkotila	4	1	4
Henkilöstön wc-tila	2	4	8
Monistamo/varasto	8	1	8
Materiaalivarasto	8	1	8
Henkilöstön pukutilat/naiset, wc- ja pesutilat	20	1	20
Henkilöstön pukutilat/miehet, wc- ja pesutilat	15	1	15
Jakava liikenne	20	1	20
			242
KIINTEISTÖHUOLTO JA UVV	koko m2		lukum. yht.
Siivouskeskus	6	1	6
Siivouksen varasto	6	1	6
Siivouskeskus 2. krs	4	1	4
Välivarasto 2. krs	6	1	6
Ulkoiluvälinevarasto	8	1	8
hissi ja porrashuone	20	1	20
Jakava liikenne	8	1	8
			58

6. Kustannukset

Sairaalakoulun kokonaispinta-ala on noin 1818 br-m² ja alustava investointikustannus (rakentaminen) neliöhintaperusteisena arviona on noin 6,5 milj. euroa (alv.0%). Hankkeen kustannusarvio tarkentuu hankesuunnittelun yhteydessä.

7. Rahoitus

Hanke ei ole Rovaniemen kaupungin investointisuunnitelmassa. Jos sairaalakoulu toteutetaan kaupungin omana investointina on hankkeelle varattava määräraha vuosille 2024-2025.

Uuden sairaalakoulun käyttötalousmenot tulee kirjata vuoden 2026 talousarvioon.

8. Tavoiteaikataulu

Aikataulu tarkentuu hankesuunnittelun yhteydessä, kun sijoituspaikka varmistuu. Sijoituspaikka voi vaatia kaavoittamista ja aikataulussa tullaan siinä tapauksessa huomioimaan kaavoitusprosessiin varattava aika. Kaavoitusprosessi kestää tavanomaisesti noin vuoden verran.

Tarveselvityksen hyväksyminen	15.6. 2023
Lopullisen sijoituspaikan selviäminen	syksy 2023
Hankesuunnitelman hyväksyminen	joulukuu 2023
Hankkeen kilpailutus	kevät 2024
Hankkeen toteuttajan valinta	kevät/kesä 2024
Rakentamisen aloittaminen	syksy 2024
Hankkeen valmistuminen	2025 aikana

9. Riskit

Tunnistettuja riskejä:

- Sijoituspaikkaan liittyvät mahdollisen kaavoitusprosessin viivästyminen
- Toimijoiden välisten sopimusneuvotteluiden viivästyminen

10. Työryhmä

Rovaniemen kaupunki, Koulutuspalvelut

Kai Väistö, palvelualuepäällikkö

Jukka Mettiäinen, rehtori

Asko Peuraniemi, erityisluokanopettaja, sairaalaopetuksen kehittäjäopettaja

Susanna Elo, erityisluokanopettaja

Rovaniemen kaupunki, Tilapalvelukeskus

Antti Määttä, henkilöstö- ja hallintojohtaja

Juha Välitalo, rakennuspäällikkö

Rovaniemen kaupunki, Maankäyttö ja kaavoitus

Pertti Onkalo, kaupungingeodeetti

Markku Pyhäjärvi, kaavoituspäällikkö

Suunnittelijat

Eija Rantala, arkkitehti